

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

THEMA: GIJ ZULT NIET ECHTBREKEN

WANT

IK BEN DE HEERE UW GOD

WAAR IS DE SCHEIDBRIEF?

ZONDE: ZONDER ZIN

De vorige keer, geliefde gemeente, had ik gezegd: We zullen nog een keer de woorden zoals de catechismus ze ons heeft geschreven met elkaar overdenken, omdat wij in de voorgaande overdenkingen meer hebben gelet op de achtergrond, de inhoud, het doel, de betekenis, de grote gave die de Heere God gegeven heeft in het huwelijk, in de echt. En toen zijn de woorden niet zozeer aan de orde gekomen. En ik wil mij niet ontveinzen dat dat nog niet zo eenvoudig is om daar nu nog iets van te zeggen. Ach, als je in kleinere kring bij elkaar bent dan kan je daar soms iets makkelijker over spreken dan zo met de hele gemeente bij elkaar. Met zoveel verschil in leeftijden, enz. Maar ik hoop toch iets daarvan te mogen zeggen.

De Heidelberger gaat nu heel concreet, tegelijkertijd toch ook weer beschroomd, bepaalde vormen, daadwerkelijke vormen van overtreding tegen het zevende gebod aanwijzen. Zonder, zou je zeggen, nu direct man en paard te noemen, maar wel door met bepaalde woorden iets aan te duiden, onkuisheid, kuis en ingetogen leven, een verbod tot alle onkuisen daden, gebaren, woorden, gedachten, lusten, en wat de mens daartoe trekken kan.

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

Dat is heel wat. En hoewel de Heidelberger dus echt dingen noemt lag het nu niet direct in mijn bedoeling om van al die dingen een omschrijving te geven. Dat wordt zo uitgebreid en dat wordt ook zo moeilijk om bij alles bepaalde voorbeelden te geven.

Een voorbeeld is natuurlijk wel altijd erg aansprekend. Een stukje uit de praktijk van het leven dat begrijpen we. Maar daarom die lange aanloop tot dit. Ik wilde zo gaarne eerst uw aandacht vragen voor de kern, voor het wonder van Gods liefde, voor deze bloem uit het verloren paradijs, die de Heere gegeven heeft aan de mensenkinderen, dat Hij het mannelijke en het vrouwelijke heeft samengevoegd en deze twee zullen tot één vlees zijn, als het ware, tot één persoon.

Weet je waarom?

Ik dacht, als we er nu iets van mogen bewaren in onze harten, kan dat alleen maar eigenlijk door de kracht van de Heilige Geest, en ons overtuigen van onze zonde, van onze schuld. In plaats van, laten we zeggen, hoe rot wij, of wie dan ook het gedaan hebben of wat we ervan gemaakt hebben, waarbij je natuurlijk een enorme preek kunt houden over al die dingen, die uitwassen die er gevonden worden en waar we mee geconfronteerd worden, misschien wel in je persoonlijke leven, of in je gezinsleven, of in je familielevens, kijk, dan kan je heel wat zeggen, maar daarmee heb je nog niet genoemd het positieve, het grote van de ontferming dat wij hier toch met een groot aantal echtparen sinds lange jaren bij elkaar zitten. En, ja natuurlijk, ik denk dat iedereen, die naar de inleiding geluisterd heeft, wel overtuigd wordt door de Heilige Geest, dat, wie zal zijn hand nu in zijn boezem steken en hem rein tevoorschijn halen, als we horen hoe hoog, hoe diep, hoe breed de gave van God is, zo kostbaar in het leven van de mensenkinderen dat Hij die twee bij elkaar brengt, man en vrouw, jongen en meisje.

Ik heb getracht om ook daaruit bepaalde uitholling, degradatie van het huwelijk in het licht, of zo u wilt, in het donker te willen stellen, en getracht uw aandacht te vragen voor het huwelijk als deel uit - wel heel iets persoonlijks, uiteraard - te maken, als ingecorporeerd, als ingekapseld in ons hele leven, in ons leven in deze wereld, in ons maatschappelijk leven, in ons kerkelijk leven, overal, in familiekringen. Het is niet iets, in die zin, waar niemand iets mee te maken heeft. Het is iets waar we allemaal mee te maken hebben. En - laat ik er dat direct bij zeggen - waarin we eigenlijk geroepen worden elkaar, in de goede zin, te helpen.

Dat wil zeggen, niet van de wal in de sloot, niet door ongeoorloofde verbindingen en banden aan te gaan, een zógenáámd helpen, maar echt vanuit dat eeuwigblijvende Woord van God en de broederlijke, zusterlijke liefde onder elkaar.

Dat God geeft dat we elkaar ook, als het nodig zou zijn, ergens op mogen wijzen, als er aanleiding toe is.

Kortom, die aanloop was daarom, dat, door dat fundamentele trachten enigszins te belichten kan je ook makkelijker tot het vervolg komen, tot wat de catechismus onder andere hier zegt en waar je nog veel meer aan zou kunnen toevoegen.

Wat leert ons het zevende gebod?

Inderdaad, gij zult niet echtbreken.

Nu, wij hebben nu even de nadruk gelegd op wat de echt bedoelt te zijn en hier gaat het over het breken van het recht.

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

Nu dan staat er: Dat alle onkuisheid door God vervloekt is en dat wij daarom haar van harte vijand zijnde, kuis en ingetogen leven moeten, hetzij in de heilige huwelijke staat of daarbuiten.

Wat is onkuisheid?

Dat is moeilijk, want ik weet niet waar dat woord kuis, onkuis, precies vandaan komt. Iedereen voelt wel ongeveer aan wat het betekent als je van een boek of een film een gekuiste versie krijgt te lezen of te zien, dan betekent dat dat er bepaalde fragmenten uit weggelaten zijn. Dat kunnen dan fragmenten zijn die naar bepaalde normen niet acceptabel zijn voor de mensen of die tot verkeerde dingen leiden. Dan zeg je een gekuiste versie. De ergste kanten, of de scherpste kantjes zijn er uitgehaald.

Daarom zou je het woordje kuis, het wordt hier bijna als een soort synoniem gebruikt, kuis en ingetogen leven, dat kuis en ingetogen, zou je haast wel als hetzelfde mogen verstaan. Ik hoop dat dat uitkomt in de uitleg, kuis. Want bij kuis kan je denken, als je nu niet trouwt of je leeft niet samen of je hebt geen andere dingen aan de hand, dan leef je kuis. Of als je in een klooster gaat, je doet een kuisheidsgelofte, dan houd je jezelf verre van bepaalde dingen, en in dit geval van de gemeenschap man - vrouw. Dan leef je kuis.

Maar, wie zegt dat?

Ten eerste hoeft dat helemaal niet. Ik heb weleens eerder aangehaald dat één van de pilaarheiligen uit het begin van de christelijke kerk last had van allerlei gedachten, kwade gedachten, overspelige gedachten, laten we zeggen, sexuele gedachten, dat hij op een paal ging zitten in de woestijn - een zogenaamde pilaarheilige.

Die mensen zaten daar in de hitte, in de kou, uitgemergeld, je zou zeggen, onder barre omstandigheden. Eén van die mensen - ik meen Hieronymus - klaagt dat hij zo vreselijk verteerd werd, daar, in z'n uppie, in de woestijn, met niets om hem heen, door allerlei gedachten dat het was alsof hij door een vuur verbrand werd.

Nu, als je zoiets kuis kunt noemen? Dat kan je zo niet noemen. En zeker als wij toch tot het besef mogen komen: De wet is geestelijk, maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. Dat je weet, natuurlijk, het is een ontzettend groot goed als we hier voor en met elkaar mogen wandelen op de rechte weg. Dat je je vrouw trouw blijft dat is een enorme zegen van de Heere God, maar de Heere God kijkt nog verder. Die kijkt dwars door ons heen. Die weet zelfs, zonder dat we iets zeggen, hoe we denken, hoe we éígenlijk zijn.

Maar bij dat kuis en onkuis, zou je ook dit nog kunnen zeggen: Wie zegt nu als je wel trouwt, dat je geen non of monnik of wat ook bent, dat je wel getrouwd bent, maar dat dat kuis is? Het huwelijk is eerlijk, het bed onbevlekt, maar hoereerders en overspelers zal God oordelen.

Kijk, ik heb dat natuurlijk al een klein beetje in bepaalde preken verwerkt, maar ik zeg het nog eens. Ik weet wel wat nu goed is, als gave van God. Wat God nu rijkelijk geeft en dan wil ik het woord 'genieten' gebruiken in dit verband. Denk aan Spreuken 5, wat u is voorgelezen, waar toch ook gesproken wordt van de blijdschap en de vreugde en het genieten van elkaar. Dan denk ik, hoe ook door de zonde aangevreten, hoe ook verworpen vaak tot het tegendeel, dat wij toch niet met de gedachte mogen leven van het huwelijk, het echt samen leven van man en vrouw, dat is iets van een mindere, een lagere orde, een soort noodzakelijk kwaad, in de zin van zo zijn wij nu eenmaal, en je

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

weet de aard van het beest. Nee. Ik denk dat het dan voor anderen, voor jongeren al gelijk een erfelijke belasting krijgt, zo'n gedachte van iets stiekems, 't is niet goed, maar ja, iedereen die doet het, en nou ja ... Dat is verkeerd. Dat geloof ik zeker dat dat verkeerd is. Dat het zich uitlaten op die manier een verkeerde voorstelling oproept.

Tegelijkertijd kies ik ook niet - persoonlijk, en ik meen op grond van het Woord - voor dat echt platvloers open gedoe. Als het gaat om kuisheid en onkuisheid dan reken ik eigenlijk ook met een bepaalde manier van, misschien is schaamte te sterk gezegd, mag ik het woordje 'schroom' gebruiken.

Ik weet wel, daar kan je tegen protesteren. Er zijn mensen, vooral in onze tijd, die de openheid zover doorvoeren dat, ongeacht leeftijd of wat dan ook, kinderen en ouders zo open met elkaar omgaan dat, ook lichamelijk, ik denk dat we daarmee toch een zekere grens overschrijden. Dat heeft nu niets te maken met iets lelijks of iets kwaads, maar met eerder iets van een geheim. Ik kan mij - ja, misschien zeg jij, ja, het heeft er niets mee te maken - maar ik weet nog, vroeger, in de oorlog, nu toen waren wij heel arme mensen, door het bombardement alles kwijt, dus je had niets en wij lagen met z'n allen op de zolder en mijn moeder had geen dekens en dan had ze een paar oude jassen en een matras, zo'n loodzware matras, die werd dan, als het hard vroom, op het eind van het bed over je benen heengelegd, en dan lag je daar diep weggekropen. Maar je werd ook weleens ziek, en dan ... Dan mocht je soms in het bed van vader en moeder liggen. En, wil je wel geloven, in mijn gedachten voel ik die dekens - lakens hadden we niet - nog. Als je toen gevraagd had, nou wat is dat nou. Dat zegt toch niets? Ja, ik zou het toen niet geweten hebben, natuurlijk, misschien nog niet. En toch iets, hé, net alsof die dekens anders waren, en dat kussen anders. Het was ook wel een klein beetje zo, maar het was net ... dat was nu vaders en moeders plekje, hun kamer. En het was een bijzonder voorrecht dat je even, of een daagje, uit mocht zieken in dat bed. Het had iets. Daarom wil ik dit zeggen.

Een stukje openheid is goed. Maar een openheid kan ook grensoverschrijdend werken dat je het onkuis zou kunnen noemen. Een kind zal best wel eens wat zien. Een kind zal best wel eens wat merken. Maar je kunt een kind ook in een sfeer laten opgroeien dat het geen natuurlijke afweer ontwikkelt, naar buiten toe. Het is gek, maar dat kan, dat weet ik, dat kan. En dan kunnen mensen zeggen, ja maar dat voel je toch? Ja maar, je gevoelens en je ideeën worden weer gevormd door wat er om je heen is. En dat moet je niet negatief beoordelen altijd, er zitten ook positieve kanten aan, dat je gevoelens, je gedachten, je uitstraling wordt ook min of meer gevormd thuis. En dan kan er toch een openheid zijn die je 'onkuis' zou kunnen noemen. Al gebeurt er verder niets. Maar toch dat net dat iets dat je zegt wat ik nu zei van het bed van mijn vader en moeder waar je soms in mocht liggen als je ziek was, dat had iets, maar je weet zelf niet wat, dat wist je niet. Zo zou ik ook willen zeggen, mag er een betamelijke afstand zijn. Dat wil niet zeggen dat je niet mag praten, dat je niet mag vragen. Dat is wat anders. Maar ik denk dat er in het lichamelijk contact van een gezin, onder de gezinsleden, dat daar zeker grenzen zijn die het betamelijke kunnen overschrijden, zonder dat er nu direct iets ergs gebeurt.

In de Bijbel staat dat zo verrassend omschreven. In de Bijbel staat: Je mag de schaamte van je vader en van je moeder niet ontdekken. Je mag de schaamte van de dochter van je vader, van de zuster van je vader, en noem maar op, van zijn kleindochter, mag je

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

niet ontdekken. Ja, dat zijn maar gewone woorden en toch zijn het van die bijzondere woorden. Eigenlijk moet je dat niet uitleggen. Eigenlijk moet je dat alleen hooguit illustreren. Daar komt een kind binnen: O, zit u in bad, of staat u onder de douche, en doet de deur dicht. Zo. Zo denk ik, zo geloof ik dat dat Bijbels is om bepaalde grenzen te vinden, man, vrouw, broers, zusters, vaders, moeders, kinderen.

Er staat hier dat alle onkuisheid van God vervloekt is. Dat haalt de catechismus uit de Bijbel. Je vindt in Leviticus een hele opsomming, daar worden allerlei dingen genoemd, van verkeerde verhoudingen. Het komt wel hier op neer dat je met een naast-nabestaande of naast-staande, diens schaamte moet je niet ontdekken. Dat is iets dat hoort zo bij die persoon, dat stukje intimiteit. Dat wordt als het ware, ergens, opgeheven in de eenheid van man en vrouw, in de liefde. Maar niet opgeheven tussen ouders, vaders, kinderen. Dan is het liefde om dat juist in stand te houden die door God gestelde grens. En dan zegt God, wat dat betreft is de Bijbel zo nieuw, want in Egypte, in Kanaän - dat is bevestigd, ik hoef het er niet bij te zeggen, door de opgravingen - was het precies zoals nu. Die ontwording en verwording, juist van dat leven, broertjes, zusjes, vaders, dochters, moeders, zonen, was zo groot dat God zei: Het land zal jullie uitspuwen. Mannen durfden met beesten gemeenschap te hebben, vrouwen evenzeer. Bestialiteit. Bestaat nog, ook in ons land. Allerlei, je weet het uit het leven van Jacob. Zijn oudste zoon Ruben nam een vrouw van zijn vader.

Kijk, in de Bijbel, het Woord van God, wordt gezegd: Mijn volk, dit zijn de zonden, de ongerechtigheden waarom Ik deze volken van Kanaän uitdrijf. Wees gewaarschuwd, doe het niet. Want anders zal het land jullie ook uitspuwen. Want vervloekt is hij die zoiets doet. Dat heeft God gezegd.

Alle onkuisheid.

Maar wat heeft dat dan te maken met het zevende gebod?

Alles!

God heeft een bepaald stuk intimiteit, een bepaald stuk van ons leven niet als een soort consumptie, een handje pepernoten, of weet ik wat, zo uitgestrooid, tussen vaders en kinderen en moeders en kinderen en broers en zussen, of zomaar op de brede weg. Dat heeft God niet gedaan. Dat was nu juist het kenmerkende dat God Adam zijn eigen vrouw gaf om te delen, om samen te zijn. En nu voel je aan dat heel dat scala van gebeurtenissen dat er in Leviticus staat, was niet uit de lucht gegrepen. Wat dat betreft, dan zeggen wij weleens: Tjonge, jonge, wat een wereld zitten we toch in. Nu moet je dat nooit te snel zeggen, want die wereld die zit bij onszelf, Maar ik bedoel maar, we leven nu in een tijd dat bepaalde dingen worden gewoon openlijk gepropageerd, overspel en allerlei toestanden, allerlei verhoudingen, enz. Dat komt openlijk voor in de boeken en in alles en nog wat. En bij je in de straat en misschien wel bij je in huis.

Maar wat denk je van toen? Die worsteling. Daar in dat Nabije Oosten, daar in Kanaän. Wat dat geweest is. Die mensen die ook niet als een oliedruppeltje op het water dreven, maar die er mee te maken hadden in Egypte en bij al die volken rondom, tenminste verschillende van die volken rondom.

Abram was er als de dood voor dat Izak zou trouwen met een Kanaänietische vrouw. Hij laat zijn knecht een eed afleggen dat hij naar Haran gaat om een vrouw te zoeken. Zo werd hij geconfronteerd met het peil van het zedelijk leven in zijn dagen. En toen was de

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

maat nog lang niet vol. Het heeft nog eeuwen en eeuwen geduurd eer de maat vol was. Ik bedoel, wij zeggen weleens: Wat een tijd. Nou, dat zit hem natuurlijk niet in de tijd, maar je begrijpt wel wat er mee bedoeld wordt, maar wat denk je van toen? Dat het toen zo makkelijk was? Overal tempels met tempelprostituees enz. Over schandjongens wordt in de Bijbel ook gesproken. Maar je kwam ze in Israël ook tegen, hoor. Het sloop ook naar binnen. Dat was voor een groot deel gewoon. Het was de aanbidding van de vruchtbaarheid, de aanbidding van dat soort leven dat eigenlijk ergens zonder zin is. Wat heb jij met een beest te maken? Wat heb je met godsdienstige, religieuze prostitutie te maken? Welke zin? Ja natuurlijk, het is een vergoddelijking van de mens, van de vrouw. Bij de Grieken van de man. Maar wat voor zin is er in? Is niet juist daarom de betekenis van het woord zonde onder andere: Het heeft geen zin, het is naast het doel, het valt weg. Het einde is de dood. Het einde is eigenlijk de afsterving, want als je niet meer meekunt in dat grote gala, nou ja, dan is het afgelopen, dan ben je weg.

Alle onkuisheid, staat er in Leviticus, is door God vervloekt, door God.

Ja, niet door de mensen. Nee, die mensen hebben zichzelf als maatstaf genomen voor wat mag en wat niet mag. God had geen zeggenschap. Dan kan je zeggen: Ja maar dat komt omdat die mensen het ook niet wisten. Ja maar, er staat in de Romeinenbrief dat ze het hadden kunnen weten, maar ze hebben het veranderd in ontucht. Ze hebben God niet gekend en God niet verheerlijkt. En ze hebben de overlevering van de ouden - want er was toch ook nog een Henoeh, die de werken van God heeft verkondigd en een Noach - niet gehoord. En nu komt de mens in het middelpunt en nog wel de gevallen mens, de zondige mens. Hoe kan je nu verwachten dat die mens alle onkuisheid vervloekt? Iets wat hij omhelst? Iets wat hij opbouwt vanuit zijn eigen verdorven idee, hart? Nee, wat dat betreft is het eind van iedere wetgeving zoek. Iedere wetgeving die niet erkent dat er waarden, normen zijn door God gegeven, daar is geen einde aan. Want wat vandaag een misdaad is, is over tien jaar een daad van menslievendheid. Daar kom je niet mee uit. Dat is ook het gevaarlijke van die menselijke maatstaven, die menselijke benadering. Net als dat het een beetje mode is van: Kijk als je er maar geen kwaad mee doet, dat wil zeggen: Je moet er een ander niet mee benadelen. Als je een ander er niet mee benadeelt en je vindt dat leuk, dan is het goed. Dat moet je zelf weten. Dat moet je zelf weten hoe je dat doen wilt. Maar blijf zo dat je niet de maatschappij, de burger in het algemeen, kwetst of benadeelt, want dan ga je je boekje te buiten. Je moet het zelf weten, maar dan moet je het ook zelf doen, en niet anderen daarin Dat is ook zo iets, een soort maatstaf. Waarbij men zelfs het woord 'liefde' gebruikt. Ja, als het 'liefde' is, dan is alles goed. Maar of wij weten wat liefde is dat is natuurlijk de grote vraag. En of we weten wat eigenliefde is dat is ook de grote vraag.

Hier staat dat alle onkuisheid door de Heere God vervloekt is en dat we daarom haar van harte vijand zijnde, kuis en ingetogen moeten leven. Daarom. Niet omdat ik zo'n braverik ben. Niet omdat ik er zo gunstig uitspring, want wij zijn christelijk. Dat is een inbeelding, als je zo denkt. Ik weet, de maatstaven van de één liggen heel wat fijngevoeliger dan van de ander. Je hebt verschil. Dat is Gods genade, Gods gave. Maar toch, wij mogen en wij moeten hier vast blijven stellen, dáárom, omdat GOD het zegt. Dáárom! Anders loop je vast. Anders kan je zeggen: Ja maar, dit vind ik zo erg en dat vind ik zo erg, enz. enz. En dan moet je op een gegeven moment maar eens vragen:

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

Vind jij dat dan echt zo erg? Waarom doe je dat dan? Waarom heb je dat dan gedaan? Nee, dan kom je toch te subjectief, met je eigen gevoel en dat is één van de lessen die het Woord ons leert: Die op zijn hart vertrouwt die is een zot. Niet de mens als maatstaf. God heeft gezegd: Dat is vervloekt, daar gaat alles mee te gronde, hou je niets meer van over. Elk rijk, elk volk in het verleden ging eraan te gronde, aan tuchteloosheid, aan bandeloosheid. Want het is een symptoom van het héle leven, in alle facetten.

Daarom: Van harte.

Nu wordt het moeilijker: Daarom van harte.

Dat wil zeggen: In je hart.

Niet met een vroom gezicht mooie woorden zeggen: 't Is toch zo'n droevige tijd en wat er gebeurt en als dat nu mensen zijn, die houden zeker nergens rekening mee, of, als dat nu christelijke mensen zijn, enz. Zo kan je een heel verhaal vertellen. Maar wat doe je zelf? Wie ben je zelf? Je zult het met me eens zijn dat het één van de sterkste trekkingen - driften, mag ik misschien niet zeggen - die er zijn op de wereld onder de mensen. Daar moet je niet gering over denken. Dat moet je niet versimpelen. Dat kan je niet in een luciferdoosje stoppen en net doen alsof ... Nee. Daar moet je niet te gering van denken, want het is inderdaad een vuur, het heeft iets verterends. Het kan iets vernietigends zijn.

En dan van harte. Datzelfde hart. Waar Jezus van zegt: Uit het hart van de mensen komen op boze bedenkingen, overspel, dieverij, hoererij, vals getuigenis. Het hart waar Jezus van zegt: Ik zeg u, die een vrouw aanziet om met zijn hart te begeren, die heeft al overspel gedaan.

Van harte vijand.

Ja, dat is toch altijd maar een punt, jongens, meisjes, van harte vijand. Je zou ze de kost moeten geven die zo mooi praten maar als ze een of ander iets kunnen zien of lezen of horen, met open oren. Of kan je je eigen niet de kost geven? Dat je zegt: U zegt dat nu, je zou ze de kost moeten geven, wat moet ik dan doen, waar moet ik dan naar kijken, naar wie moet ik dan kijken.

Ja, van harte vijand.

Kuis en ingetogen leven moeten, in de huwelijke staat, die heilig is, of daarbuiten.

Kan je dan in de huwelijke staat ook?

Ja, je had in onze kringen toch ook wel: Denk erom, denk erom. Maar jongens en meisjes kenden elkaar ...ja, je kende elkaar natuurlijk wel, maar niet goed. Want over zulke dingen praatte je natuurlijk niet. Maar als dan de trouwdag gekomen was dan was het net of de deur van het paradijs openging, maar het was helemaal geen paradijs. Het was een ellendige vertoning. Alles mag, alles kan. Schrik, verbijstering. Je denkt wel eens: Je kon het haast soms zien, dat grauwig ... Dat gebeurde! Maar nu ben je getrouwd. Nu kan alles. Nu mag alles. Als van die uitgehongerde mensen. Eigenlijk zonder basis. In het huwelijk. Hoe zou je nu in het huwelijk ... Ja, het huwelijk moet je eigenlijk niet zien als een soort vergaarbak en vuilnisbak waar je al die rottigheid en zo in kwijt kan. Zo mag je het niet zien. Maar geef dan eens een voorbeeld. Ik heb al gezegd, dat vind ik zo moeilijk. Laat ik het zo zeggen: Ik denk dat je het merken kunt, voor elkaar, of je alleen jezelf, of ook de ander zoekt en bedoelt. Zou het kuis zijn als ik het woord gebruik, een stukje warmte, tederheid. Dat is kuis. Dat je niet de ander verlaagt tot iets waar je iets mee kunt doen. Maar dat je écht blij en samen iets mag

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

hebben, iets mag doen en elkaar ook mag helpen en wegen zoeken om elkaar te helpen. Ik denk dat onkuis te maken heeft ook met ruw, onbeschoft.

Misschien klinkt het gek, maar opeens denk ik dan bij onkuis, aan een stier.

Bij onkuis moet je niet altijd denken dat je het met een andere vrouw of met een andere man hoeft te houden. Binnen het huwelijk kan het ook. In de heilige huwelijke staat of daarbuiten. Ik wil niet suggereren: Dit mag, dat mag niet, dit mag niet, dat mag niet. Daar kom ik niet in. Zolang daar geen duidelijke woorden in het Woord van God over geschreven staan, ga ik niet die kant op. Maar wél, ik wil wél dit noemen wat ik zojuist zei. Tjonge, denk erom dat die man met het zwarte pak, die nooit naar een andere vrouw heeft gedaan, weet je wel, of die vrouw met die zwarte jurk die nee Dat in dat kleine kringetje een stuk onkuisheid zit waar je van rilt. Echt waar.

Misschien is het ook wel onkuis als je helemaal geen zin hebt om iets te doen voor elkaar, dat je geeneens je handen kan wassen of weet ik wat. Iets waarin uitkomt dat die ander er is ten dienste van jezelf. En vooral als het dan een goed christelijk iemand is die je kunt herinneren aan de schuldige plicht. Dat heb je maar te ondergaan. Dat is ook onkuis, vind ik.

Daarom is er zoveel leed vaak, geweest en nog. Daarom, je hoort allerlei verschrikkelijke dingen. Wij zijn ook wel eens opgeschrikt in de gemeente. Och, die strijd. 't Gaat allemaal door. Maar soms heb ik ook wel eens gedacht: Wat is het dat je zou zeggen, de vorige tijden waren beter? Gij zoudt naar zulks niet uit wijsheid vragen. Ik weet het niet. Nu durven de mensen het te zeggen. Misschien wel op een onbeschofte manier, maar ze zeggen het. Maar ik denk, wat zal er vroeger toch ook vreselijk veel verdriet en moeite geweest zijn in het huwelijk en buiten het huwelijk, in allerlei verhoudingen. Maar waar je nooit over praatte, wat je alleen moest verwerken, helemaal alleen. En als je wat zou zeggen, dan kon je een klap krijgen. Dat is ook een kant!

Ja, het is allemaal moeilijk. Ik weet het wel. Met wat de mensen schrijven, met wat de mensen laten zien, met wat ze zeggen, met alles. Ik denk wel eens, de één zegt: Dat mag je niet lezen - ik betwijfel of dat dat gebeurt, hoor, want ik denk dat ze wel een heleboel boekjes lezen, waar jij het niet mee eens bent. Ik weet niet wat ik zeggen moet. Ik zou willen zeggen - en dan ziet dat ook op dat slot, op die gedachten, gebaren, woorden en wat de mens daartoe trekken kan - misschien is het goed als je tracht te ontleden waar het om gaat. Dat je zegt: Zeg joh, moeder - dochter, zou jij dat nu willen zijn? Nou nee, liever niet. Oh, nou. Mensen denken wel dat ze een beschermende buffer aan kunnen leggen en zich afsluiten, maar het gaat niet, hoor. Maar weet je, God de Heere laat Zijn Woord prediken, niet om ons te zeggen dat we zulke brave mensen zijn. Helemaal niet! Maar wel om ons iets te léren, om ons iets in te prenten. Dat we het mogen zien: Dit is van de Heere. Dat geeft Hij mij en mijn vrouw en mijn kind of mijn man. Dat is van de duivel, dat komt uit de verkeerde hoek, dat komt bij mij vandaan, uit dat hart waar ik een vijand van moet zijn.

Hoe moet dat dan?

Dat kan ik ook niet leren.

Ik denk in dat opzicht zijn we misschien een beetje schizofreen - het is erg genoeg hoor als je dat bent, daar gaat het even niet over, daar steek ik de spot niet mee - ik bedoel een stukje gespletenheid. Verenig mijn hart tot de vreze van Uw Naam. Van harte vijand, dat is aan de ene kant echt voor de Heere God erkennen: Oh God wees mij toch

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

genadig, want ik ga aan alles mank, en elk zaad van boosheid leeft ook in mijn hart en tegelijkertijd een afweer tegen je eigen stiekemigheid, tegen je eigen graagte, waarin je eigenlijk je aard openbaart van alles te willen beleven, van alles te willen hebben, terwijl het in feite allemaal zo weinig voorstelt. Al die mensen met al hun avonturen en verhalen zijn vaak zo dood- en doodongelukkig, dat ze soms halverwege de rit al er een eind aan maken. Maar tegelijk van harte vijand, omdat God het zegt. Om naar die kant getrokken te worden van die Borg en Middelaar en te mogen buigen en zeggen: Lieve Heere, u hebt mijn naam genoemd, als ik maar kijk met een begeerte naar een ander, U hebt me toch mijn vrouw gegeven, Spreuken 5, laat ze de uwe alleen zijn. Heere, o, ik ben schuldig, help me, vergeef me, leidt me alstublieft, geef me een oog op de Heere Jezus Christus. Maar de Heere is toch ook een Hoorder? Ik zeg niet dat de Heere opeens zo alles zwiep ... zo weg ... Nee. Dat is blijkbaar de bedoeling niet geweest. Daarom kom je al die wijze vermaningen tegen in het Nieuwe Testament, die ons er telkens weer op attenderen: Denk erom, van harte vijand, daarom moet je een vijand zijn van je eigen hart, soms. Die jongen die wist het niet, die had er niet zo veel verstand van, die was misschien niet helemaal goed, toen hij dat woord hoorde: Mijn zoon, geef Mij uw hart, toen zei hij: Heere, snijdt het er maar uit, toe, pakt U het maar, ik weet niet wat ik moet doen.

Kijk, dat is de koers in dit wankel evenwicht, waarvan je merkt, soms ook van medebroeders of -zusters, o, Heere God, alstublieft, houdt ons alstublieft vast, laat ons niet hulpeloos varen, geef ons toch niet over aan het goeddunken van ons eigen hart, wij zijn van die remmeloze, tuchteloze mensen. We kunnen geen paar jaar verkering meer hebben, dat is bespottelijk, dat is huichelachtig enz. Maar we vergeten dat we zonder die rit met vallen en opstaan dat we zoveel, eigenlijk inleveren aan lering, aan tucht. Dat verspelen we ermee. Maar dat betekent niet alleen op dat terrein, dat betekent op alle terreinen. Dat doorvloeien, dat onbegrensde, waar de Spreukendichter zo vaak op hamert, als je dat versmaadt. Dat wil niet zeggen, als je het niet versmaadt, door genade, dat je dan zo'n brave kerel bent en zo dit en dat. Nee. Maar dat je iets gaat leren in het leven. Dat je gaat leren. Dat je iets leert van het wachten, het verwachten, van de strijd van de Heilige Geest, Die ons tegenkomt op onze dwaalwegen.

Kijk, en dat mis je allemaal. Als je in de trant gaat praten: Oh, allemaal huichelarij, en dan maar vrijen en dit en dat, onzin. Waarom zou je niet gewoon met elkaar

In de heilige huwelijke staat en daarbuiten.

Al die dingen verbiedt God, omdat we van Hem zijn, zegt Hij. Hij wil dat we ze heilig en zuiver bewaren en daarom geeft Hij een streep met dit rijtje door alles wat verkeerd is, waarbij ik, ik, ik de boventoon voer.

Nu, er zijn nog veel dingen, maar ik wilde graag besluiten.

Onkuisheid, ja, als we op de catechisatie ergens over praten, ik zeg natuurlijk niets, maar ik zie wel eens iemand verschieten van kleur en ik ben blij als we daar soms met elkaar wel eens over mogen spreken. Ik ben geen man, heb ik de kinderen gezegd, van het boekje van de zwarte zonde. Dat niet.

Maar wel dit: Dat we toch met elkaar terecht zouden mogen komen aan de voet van het kruis. Niet om iets te bagatelliseren of te overdrijven, weet je wel, oh dit en oh dat. Nee.

CATECHISMUS ZONDAG 41 (VERVOLG-3)

Wie zegt mij dat het vals getuigenis minder erg is dan - ik noem maar wat - het zevende gebod? Wie zegt dat? Voor God?

Maar dat we samen echt geloven, want weet je wat het ergste is? Alleen, als we nu geloven door genade dat wat God zegt wáár is, dat de Heilige Geest er is. Kijk, dan is er die weg, ook als je geen weg meer ziet, dan is er die weg. Maar kijk, als je zegt: Ja, je probeert je eigen op alle mogelijke manieren gelijk te geven en dit en dat en tenslotte troost je je eigen, nou ja iedereen is zo en iedereen doet dit en iedereen doet dat. Maar dan zijn we ernaast. Want dat bedoelt de catechismus en het Woord niet. De catechismus bedoelt eigenlijk juist: O God wees ons genadig, maak me toch tevreden met mijn man, mijn vrouw, mijn jongen, mijn meisje, o, wil mij toch voor struikelen behoeden en vergeef mij al mijn overtredingen.

Jongens, meisjes, vaders en moeders, en ik heb het over mezelf natuurlijk net zo goed, als we nu eens allemaal voor de Heere mogen bidden, danken voor het goede dat Hij gaf en nog geeft in de echt, tegelijkertijd erkennende, ook dat, Heere, ik kan niet bestaan, trek me toch.

En als er kinderen zijn, misschien wel meer dan ik weet, die zich geschonden, verraden voelen, weet ik wat, dat ze ook mogen zeggen, tegen wie dan ook: Zo benauwd heb ik het, zo moeilijk is mijn leven, maar om het nu ook vanavond te zeggen tegen de Heere God: - en niet met de gedachte: Hij hoort toch niet - Morgen gaat het beter!

AMEN